

## UZASADNIENIE

W dniu 28 grudnia 2017 do tut. Sądu wpłynął pozew, w którym (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w C. wniosła o zasądzenie od pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. kwoty 2996,84 zł odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia 10 grudnia 2016 roku do dnia zapłaty, a nadto kosztów postępowania. W uzasadnieniu powódka podała, iż dochodzona należność wynika ze zlecenia transportowego na trasie z P. do K. w (...), które powódka wykonała i nie otrzymała umówionej należności.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym w dniu 18 września 2017 roku tut. Sąd uwzględnił żądanie pozwu.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwana zaskarżyła nakaz zapłaty w całości, wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na jej rzecz od powódki kosztów procesu. W zakresie ww. zlecenia podniosła zarzut nieistnienia zobowiązania z uwagi na umorzenie wzajemnych wierzytelności na skutek skutecznego potrącenia przed procesem, a z ostrożności dodatkowo podniosła zarzut potrącenia wierzytelności powoda kwotą 2994,84 zł. W uzasadnieniu wskazała, że powódka dostarczyła towar z opóźnieniem co dało podstawę do naliczenia jej kary umownej ze względu na brak udzielania informacji o etapie realizacji zlecenia, miejscu w który znajduje się pojazd i terminie dotarcia na rozładunek. Wskazała, też że dodatkowo powódka wyrządziła szkodę w postaci utraty przez pozwaną 50% wynagrodzenia za realizację zlecenia spedycyjnego

### **Sąd ustalił następujący stan faktyczny:**

W dniu 29 września 2016 roku strony skomunikowały się za pośrednictwem komunikatora (...) ze strony powódki M. P., a ze strony pozwanej I. P. i w efekcie pozwana wystawiła powódce, a powódka je przyjęła, zlecenie przewozu nr (...) towaru – 24 palet piętrowalnych, na 12 miejscach paletowych i o wadze 2800 kg. Załadunek miał nastąpić w dniu 30 września 2016 r. P. w godzinach od 8:00 do 16:00, a rozładunek w dniu 5 października 2016 r. w godzinach od 8:00 do 15:00 w K. w Norwegii. Fracht został ustalony na kwotę 1150 euro plus 23% VAT w 60-dniowym terminem płatności od daty otrzymania faktury. Ustalono, że stawka za transport w walucie obcej musi być przeliczone wg średniego kursu NBP na podstawie tabeli ogłoszonej w dniu załadunku. Zgodnie z punktem 2.8 zlecenia zleceniobiorca zobowiązany jest do niezwłocznego poinformowania Zleceniodawcy o utrudnieniach w realizowaniu umowy przewozu o każdym nieprzewidzianym zdarzeniu związanym z realizacją zlecenia, jak również o następujących czynnościach operacyjnych: a) podjazd samochodu na załadunek, b) zakończenie załadunku c) podjazd samochodu na rozładunek d) zakończenie rozładunku. Zgodnie z punktem 2.16 lit. f zlecenia Zleceniobiorca zapłaci (...) Sp. z o.o. niżej określone kary umowne w przypadku nie dopełnienia obowiązków wynikających z pkt 2.8 zlecenia, wprowadzania Zleceniodawcy w błąd, poprzez podawanie nieprawdziwych informacji na temat statusu przyjętego zlecenia przewozu jak również w przypadku odmowy udzielenia (...) dot. statusu zlecenia - w wysokości 50% netto stawki frachtowej.

Po załadunku w dniu 30 września 2016 r. okazało się, że załadowano 28 palet na 14 miejscach paletowych. Strony prowadziły rozmowę w tym temacie, w jej trakcie powódka przekazała informację że miała doładunek to miejsce za 540 euro oraz że do samochodu będą doładunki („i szybka decyzja bo nie zdążę podładować”). Strony umówiły się na dodatkowe wynagrodzenie za zajęte miejsce kwocie 240 euro i pozwana wystawiła poprawione zlecenia ale tylko w zakresie ceny frachtu 1390 euro + 23% VAT.

Powódka w konwersacji na komunikatorze (...) wskazywała na możliwość nie zdążenie na czas („ok mam nadzieje że zdążymy”, „jedzie na załadunek zobaczymy czy zdąży” k. 58-58v).

Dowód:

zlecenie przewozu k. 12, zlecenie przewozu k. 10-11, list przewozowy k. 13, zlecenia k. 52-55, wydruk z komunikatora (...) k. 57-64, faktury k. 67-68, zeznania I. P. k. 181-184, zeznania K. (...) k. 185-187.

I. P., która obsługiwała transport ze strony, zadała pytanie za pośrednictwem komunikatora (...) o przebieg transportu w dniu 4 października 2016 r. w godzinach rannych i M. P. odpisał że samochód jeszcze jest w Polsce i jedzie na załadunek. Już w dniu 4 października 2016 r. pozwana przesłała powódce pismo, że w związku z niedotrzymaniem terminu dostawy, została powiadomiona przez jej kontrahenta o wynikłych z tego konsekwencjach, które powodują dodatkowe koszty i że w trybie art. 30 ust. 3 Konwencji CMR dokonuje oficjalnego zastrzeżenia z tytułu wskazanego opóźnienia.

Korespondencja za pośrednictwem komunikatora T. prowadzona była nadal do 7 października 2016 r. i I. P. podkreślała, że kontrahent oczekuje na ten transport. Odprawa celna miała miejsce w dniu 6 października 2016 roku (czwartek), następnie transport jechał przez kolejne miejsca rozładunku innych towarów tj. O. i A., które geograficznie położone są w drodze do K.. M. P. informował o tym przebiegu transportu na pytania I. P.. W dniu 7 października 2016 r. (piątek) transport jechał na rozładunek do A.. Nie było możliwości zmiany kolejności rozładunku na K. przed A., ze względu na sposób rozładunku w K. (I. P. wskazał go jako „z rampy”). Kierowca ładunek w A. rozładował około godziny 15 w dniu 7 października 2016 r. i do K. dotarł ok 2-2,5 godziny później, a rozładowany został w poniedziałek w dniu 10 października 2016 roku.

Dowód

list przewozowy k. 13, dokument wydania k. 13v, dokument wydania k. 14, specyfikacja k. 14v-15, dokument odprawy celnej k. 16, korespondencja elektroniczna k. 18, 56, pismo z 04.10.2016 r. k. 19, wydruk z komunikatora (...) k. 57-64, zeznania I. P. k. 181-184, zeznania K. szczur k. 185-187.

W dniu 10 października 2016 r. powódka wystawiła pozwanej fakturę (...) (...) za wykonaną usługę na 5956,57 zł – jako równowartość 1390 euro, którą dostarczyła pozwanej w dniu 19 października 2016 r.

Pismem z dnia 27 października 2016 r. (...) sp. z o.o. Sp.K. złożyła pozwanej reklamację w związku z opóźnieniem dostawy, wskazując że zgodnie ze zleceniem samochód miał rozładować towar najpóźniej w dniu 5 października 2016 r., a faktyczny rozładunek nastąpił w dniu 10 października 2016 r. i wniósł o udzielenie rabatu w wysokości 50% ustalonego frachtu tj. 885,20 euro, wskazując że kwota podyktowana jest poniesioną stratą finansową, ponadto ucierpiały relacje z klientem strategicznym i względy wizerunkowe. Przyznanie rabatu było rozwiązaniem z którego inicjatywa wyszła do spółki (...) sama pozwana. Pozwana dobrowolnie udzieliła tego rabatu i w dniu 17 stycznia 2017 r. wystawiła (...) sp. z o.o. Sp.K. fakturę na kwotę 9361,14 zł jako równowartości 1765 euro i fakturę korygującą na kwotę 4680,57 zł jako równowartości 882,50 euro

Dowód:

faktura z dowodami nadania k. 17, reklamacja k. 66, faktury k. 67-68, zeznania I. P. k. 181-184, zeznania K. S. k. 185-187.

M. z dnia 27 stycznia 2017 roku powódka zwróciła się z pytaniem do pozwanej o informację w sprawie płatności i tego samego dnia dostała odpowiedź że płatność jest wstrzymana do momentu wyjaśnienia reklamacji. W dniu 30 stycznia 2017 r. powódka wystosowała do pozwanej wezwanie do zapłaty kwoty 5956,57 zł wynikającą z faktury VAT (...). W dniu 15 marca 2016 roku pozwana wystawiła powódce notę księgową nr (...) obciążając ją karą umowną z tytułu niedotrzymania warunków zlecenia przewozu nr (...) – wskazując na pkt. 2.16 lit. f na kwotę 2996,84 zł, stanowiącą równowartość kwoty 695 euro. Pismem z dnia 22 marca 2017 roku pozwana poinformowała powódkę o tym fakcie, ponownie powołując się na wskazany pkt 2.16 lit f zlecenia przewozu i wezwała do uiszczenia tej kwoty w terminie do 29 marca 2017 r.. Pismem z dnia 19 kwietnia 2017 r. pozwana złożyła powódce oświadczenie o potrąceniu wierzytelności wskazując, że potrąca przysługującą jej wierzytelność w kwocie 2996,84 zł objętą notą obciążeniową 20/03/2017 r, z wierzytelnością powódki w kwocie 5956,57 zł objętą fakturą nr (...). W dniu 28 lutego 2018 r. pozwana zapłaciła powódce odsetki za opóźnienie w transakcjach handlowych od faktury (...) (...) w kwocie 77,80 zł

Dowód:

wiadomość elektroniczna k. 20, pismo z 22.03.2017 r. k. 21, nota księgowa k. 22, koperta k. 23, oświadczenie o potrąceniu k. 24, potwierdzenie przelewu k. 69

### **Sąd Rejonowy zważył, co następuje:**

Powództwo jest w całości uzasadnione.

Stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie złożonych do akt dowodów z dokumentów, z których żadne nie były kwestionowane oraz zeznań I. P. i K. S..

Bezspornie pozwana wystawiła powódce zlecenie w transporcie międzynarodowym i powódka zlecenie wykonała, ale z opóźnieniem wynoszącym 5 dni. Z zlecenia jasno wynika termin rozładunku 5 października 2016 r. w godzinach między 8 a 15, a powódka towar dostarczyła dopiero w dniu 10 października 2016 r. – co wynika z listu przewozowego.

Już w dniu 4 października 2016 roku pozwana sporządziła reklamację na piśmie, którą przesała powódce mailem tego samego dnia – na podstawie okoliczności, że samochód jeszcze był na termie Polski, przewidując że w umówionym terminie do celu nie dotrze.

Zasady zawierania umów przewozu oraz obowiązki i uprawnienia stron reguluje konwencja z dnia 19 maja 1956r o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów (CMR) – Dz. U. z 1962 Nr 49 poz.238, a dopiero w dalszej kolejności ustawa z dnia 15 listopada 1984r – Prawo przewozowe (t.j. Dz.U. z 2000 Nr 50 poz. 601 ze zm.), a także Kodeks cywilny. Zgodnie z umową przewozu przewoźnik zobowiązuje się w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa do przewiezienia za wynagrodzeniem osób lub rzeczy (art. 774 k.c.).

Zgodnie z art. 23 ust. 5 Konwencji CMR W razie opóźnienia dostawy, jeżeli osoba uprawniona udowodni, że wynika stąd dla niej szkoda, przewoźnik obowiązany jest zapłacić odszkodowanie, które nie może przewyższyć kwoty przewoźnego. Zgodnie z art. 30 ust 3 Konwencji CMR Opóźnienie dostawy może stanowić podstawę do odszkodowania tylko wówczas, gdy zastrzeżenie zostało skierowane na piśmie w terminie 21 dni od dnia postawienia towaru do dyspozycji odbiorcy. Towar został odbiorcy postawiony do dyspozycji w dniu 10 października 2016 r., ale zeskanowaną reklamację na piśmie pozwana nadała powódce mailem w dniu 4 października 2016 r.. Nie ma znaczenia, że była ona wysłana mailem, ponieważ zostało sporządzone pismo, zeskanowano je, i wysłano pocztą elektroniczną. Ważki problem to ustalenie czy wysłanie pisma przed postawieniem towaru do odbioru jest skuteczne. Termin określony w art. 30 ust. 3 Konwencji ma charakter terminu zawitego. Norma zawarta w tym przepisie ma bezwzględną treść, wskazując że termin biegnie dopiero od postawienia towaru do dyspozycji. Nie jest w tym zakresie jednoznaczne piśmiennictwo i orzecznictwo. Przykładowo K. W. w monografii Umowa międzynarodowego przewozu towarów na podstawie CMR (Wyd. Lex, Warszawa 2013, s. 399-400) wskazuje, że reguła interpretacyjna zawarta w art. 31 ust. 1 Konwencji nakazuje użytym słowom co do zasady nadawać zwykłe znaczenie, a zwykłe znaczne słowa „opóźnienie” pozwala na konstatację, że występuje ono już wówczas, gdy dla racjonalnie oceniającej sprawę osoby oczywiste jest, że towar nie dotrze na czas. Sąd Rejonowy zauważa jednak, że taka interpretacja zmienia treść normatywną wskazanego przepisu, który klarownie określa od kiedy możliwe jest złożenie zastrzeżenia i sama okoliczność opóźnienia nie jest wystarczająca, ponieważ towar musi być jeszcze postawiony do odbioru. M. został wysłany 4 października 2016 r o godzinie 10.43, i przewoźnik miał jeszcze ponad dobę na dotarcie do miejsca przeznaczenia. Nie jest dla Sądu Rejonowego oczywiste że dotarcie tam było całkowicie wykluczone (aczkolwiek taka opcja była bardzo wysoko prawdopodobna) – brak jest danych kiedy faktycznie miała miejsce przeprawa promowa, czy była ona niezbędna oraz ewentualne jakie przeprawy promowe wchodziły w grę, czy też możliwy był przejazd mostami przez cieśniny duńskie i czy możliwe było zaangażowanie dodatkowego kierowcy. Przyjęcie możliwości złożenia zastrzeżenia przy założeniu (nawet przy wysokim stopniu prawdopodobieństwa) nie dotarcia na miejsce w sumie mogło by prowadzić do zaakceptowania możliwości składania zastrzeżeń niejako profilaktycznie. Termin wskazany w art. 30 ust. 3 jest ewidentnie zaprojektowany w interesie przewoźnika, jednak tak jest treść obowiązującego prawa.

W zakresie orzecznictwa to wskazuje się na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 16 kwietnia 2018 r., który przedstawiał zagadnienie prawne Sądowi Najwyższemu, który z kolei odmówił podjęcia uchwały postanowieni z dnia 10 lipca 2008 r. (III CZP 64/08). We wskazanym postanowieniu Sądu Apelacyjnego przytoczone są argumenty zarówno za, jak i przeciw przyjęciu możliwości złożenia zastrzeżenia przed postawieniem towaru do odbioru. Sąd Rejonowy w zakresie terminów zawitych posiłkowo też akceptuje argumentację zawartą w uchwale Sądu Najwyższego z 19 października 2018 r. w sprawie III CZP 36/18, gdzie uznano że złożenie oświadczenia o odrzuceniu spadku przez osobę, w stosunku do której nie rozpoczął jeszcze biegu termin określony w art. 1015 § 1 k.c., jest bezskuteczne. Oczywiście sprawa ta dotyczy kwestii spadkowych, natomiast sama konstrukcja prawna, gdzie możliwość złożenia określonego oświadczenia dopiero od konkretnego zdarzenia prawnego, jest podobna. W uzasadnieniu tej uchwały też zwrócono uwagę, że istnieje nie tylko interes potencjalnego spadkobiercy (tu: zleceniodawcy przewozu), ale również innych uczestników obrotu prawnego (tu: przewoźnika). Ostatecznie Sąd Rejonowy w tej sprawie, biorąc pod uwagę ww. argumenty, uznaje to oświadczenie z 4 października 2016 r. za bezskuteczne, jako złożone przed postawieniem towaru do dyspozycji odbiorcy.

Nawet przyjmując przeciwne stanowisko w tym zakresie, to nadal Sąd Rejonowy nie podziela racji zaprezentowanych przez stronę pozwaną.

Pozwana bowiem w istocie jako podstawę swojego stanowiska wskazuje fakt opóźnienia. Zgodnie z art. 23 ust. 5 Konwencji CMR W razie opóźnienia dostawy, jeżeli osoba uprawniona udowodni, że wynika stąd dla niej szkoda, przewoźnik obowiązany jest zapłacić odszkodowanie, które nie może przewyższyć kwoty przewoźnego. Co do zasady w przypadku opóźnienia powódka jest więc obowiązana zapłacić odszkodowanie za opóźnienie. Konwencja CMR nie definiuje pojęcia szkody, tak samo brak takiej definicji w ustawie prawo przewozowe. Oznacza to że jej rozumienie ustalać należy na podstawie kodeksu cywilnego. Zgodnie z art. 361 §§ 1 i 2 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. W powyższych granicach, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Jednakowoż z zeznań K. S. wynika, że pozwana nie została obciążona karami, nie było żadnych kar w relacji między spółką (...) a jej norweskim kontrahentem, a rabat udzielony spółce (...) był inicjatywą pozwanej, ponieważ uznała że usługa nie była profesjonalnie wykonana (k. 185). R. zatem nie jest szkodą, ale elementem biznesowej działalności pozwanej i nie ma podstaw do przerzucania tych kosztów w całości lub w części na powódkę. Pozwana zdaje sobie z tego sprawę, ponieważ dokonując potrącenia nie wskazuje na odszkodowanie za opóźnienie w dostawie, ale zastosowała konstrukcję kary umownej na podstawie punktu 2.16 lit f zlecenia, a zgodnie z Zleceniobiorca zapłaci (...) Sp. z o.o. niżej określone kary umowne w przypadku nie dopełnienia obowiązków wynikających z pkt 2.8 zlecenia, wprowadzania Zleceniodawcy w błąd, poprzez podawanie nieprawdziwych informacji na temat statusu przyjętego zlecenia przewozu jak również w przypadku odmowy udzielenia (...) dot. statusu zlecenia - w wysokości 50% netto stawki frachtowej. W ocenie Sądu Rejonowego podany punkt zlecenia jest pretekstem, ponieważ faktyczną podstawą naliczenia kary umownej było opóźnienie w dostawie (co wynika z zeznań I. P. i K. S.), a to zdarzenie nie mogło być podstawą naliczenia kary umownej.

Również nie zmaterializowały się przesłanki wskazane w punkt 2.16 lit. f, ponieważ nie było sytuacji wprowadzania zleceniodawcy w błąd, poprzez podawanie nieprawdziwych informacji na temat statusu przyjętego zlecenia przewozu jak również odmowy udzielenia (...) dotyczącej statusu zlecenia. M. P. odpowiadała na bieżąco za pośrednictwem komunikatora (...) jakie jest aktualne położenie transportu. Z resztą z rozmowy z 30 września 2016 r. wnioskować można obawę M. P. o możliwość terminowej relacji zlecenia – co z jednej strony faktycznie poddaje wątpliwość profesjonalizm powódki, ale z drugiej – trudno w tym kontekście zarzucić jej podawanie nieprawdy. Fakt że w toku kolejnych dni zmieniała się prognozowana data dostawy, zdaniem Sądu nie wynika z zamierzonego działania wprowadzenia pozwanej w błąd, ale ze zmieniających się okoliczności, a konkretnie z przemieszczania się transportu wolniej niż oczekiwano. Przesłanka wprowadzenia w błąd oznacza celowe zamierzone działanie, a dowodów na taką działalność powódki brak.

Wreszcie podana przesłanka do naliczenia kary umownej na gruncie zawartej między stornami umowy w ogóle nie mogła być wykorzystana. Strony zawarły umowę przewozu 28 palet towaru. Nie należało do istotnych postanowień umownych podawanie statusu przewozu. Sąd Rejonowy w całości akceptuje pogląd zaprezentowany w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2000 r. w sprawie V CKN 171/00 - przy zastosowaniu art. 483 § 1 k.c. bierze się pod uwagę charakter prawny tych zobowiązań (pieniężne, niepieniężne), które należą do essentialia negotii, a nie obowiązki pochodne (dodatkowe).

Powyższe dało podstawę do uznania potrącenia za nieskuteczne. W konsekwencji zasądzeniu podlegała cała dochodzona przez powódkę kwota. Sama jej wysokość nie była kwestionowana, z reszta potrącenia opierało się na założeniu że taka wierzytelność istnieje.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu, zawarte w pkt II wyroku, znajduje podstawę prawną w normie zawartej w art. 108 § 1 zdanie pierwsze k.p.c. w zw. z normą zawartą w art. 98 § 1 k.p.c., która stanowi, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Koszty poniesione przez powódkę to opłata od pozwu w kwocie 1000 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, wynagrodzenie zawodowego pełnomocnika w kwocie 900 zł zgodnie z § 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800).

## ZARZĄDZENIE

1. (...)
2. (...)
3. (...)